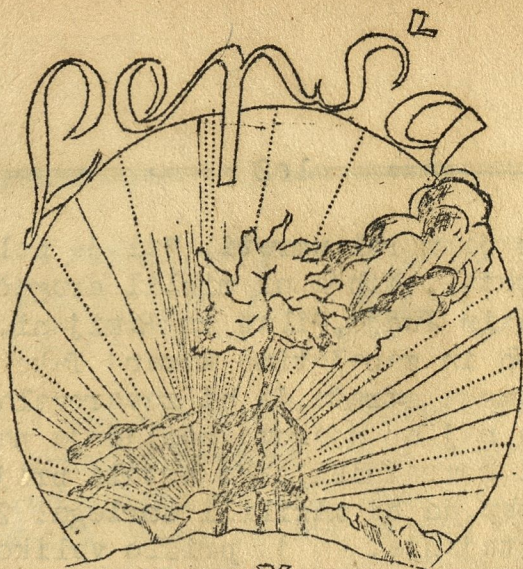


št. 6.

D 284568

L2.



BODOČNOST

Špital na Dravi - ob Veliki noči 1947.

KRISTUS ŽIVI



Velika noč! Kristusove zmage slavni dan! Naš največji praznik! Središče cerkvenega leta in njegovega svetega bogoslužja. Kristusovo vstajenje je temeljna resnica, je temeljni kamen naše vere.

1. Vstajenje je poročstvo našega odrešenja. Kristus je zmagal sicer že na križu, toda tam šele skrivno, ne javno, ne pred vsem svetom očitno. Kajti, če bi bil križ zaključni kamen v Jezusovem življenju - bi bil Kristus in bi bilo njegovo delo le nerazumljiva uganka za nas ljudi. Vprašaj in nič več! Ne bilo bi Cerkve ne krščanstva! Saj pravi apostol Pavel: "Zaman bi bilo naše oznanjevanje, prazna naša vera; bili bi najbednejši med ljudmi". Ne, skrivnostni zmagovalec na križu je moral postati javni triumfator, zmagovalec praznega groba. **I n t o j e v e l i k a n o č!** To je resnica velike noči, to oznanilo velike noči, to radost velike noči. Vstal je! Na tej gotovosti in tej prekipevajoči moči temelji ta praznik. v to žarečo luč je vtopljen ta dan. Kristus živi in mi z njim!

2. Kristus živi! Tako imamo ne samo križanega, marveč tudi vstalega in s tem živega Zveličarja: "Vstal je - grob je prazen in odprt!"



Kristus je moral umreti. Bil je položen v grob in v grobu naj bi tudi ostal. Nihče ni mislil drugače. Brezbožniki in Vanj verujoči, Kajfa in Judje, Pilat in Rimljani. Vsi so si bili edini: Zavarujmo grob in zapečatimo kamen! Tako se je tudi zgodilo. Nastopila je rimska straža, da bi zavarovala grob. Jezus naj ostane v grobu, grob naj bo njegovo poslednje na zemlji, njegov konec. Tako so želeli sovražniki, tako hoteli prijatelji, zato gredo na vse zgodaj h grobu, da bi mazilili umrlega. Zares, nihče ni niti zdaleč mislil na vstajenje. Pa je prišlo velikonočno jutro: ne od spodaj, marveč od zgoraj. Zato se je stresla zemlja, ko je spregovoril Bog: Bodi! Božja meč je razgnala skalo, ki je za njo ležal Zveličar, v moči in sili božji je vstal Kristus od mrtvih. Kristus živi!

Ne zgodi se, kar hoče svet, ne, kar želijo ljudje, marveč to, kar hoče Bog; ni odločilno, kar mislijo ljudje, marveč kar sklene Bog v svojih večnih načrtih.

Vedno zopet se stresa zemlja - kdo tega ne čuti in ne izkuša! -, grme skale in se odpirajo zapečateni grob: Kristus živi! Devetnajst stoletij stoji zapisano, se oznanja in veruje in izkuša in doživlja - s strahom, pa tudi z radostjo.

3. Kristus triumfira, zmaga. Njegova stvar ni izgubljena, ni nikoli izgubljena, ni preminula, ne premine. V svetu je sicer vedno naraščanje in padanje, posebno kar zadeva Kristusa. Toda ker Kristus živi, je zmagovalac in sicer večni zmagovalac. Smrt in življenje bojujeta svojiski dvoboj. Knez življenja, ki je zapadel smrti, vlada kot kralj in živi. S svojo smrtjo je premagal, použil smrt.

4. Na Njegovo zmago, na Njegovo vstajenje utemeljimo naše življenje, našo srečo, našo prihodnost, našo večnost! Kajti Kristus živi in vlada in bo živel in vladal vekomaj!

To je naša tolažba za veliko noč!

ic.-



OB OBLETNICI KRONANJA

Dne 12. marca smo praznovali obletnico kronanja papeža Pija VII. krmarja Petrove ladje, poglavarja svete Cerkve. Živimo v dobi velikih papežev. Eden največjih je Pij XII. Velik je po svojem svetom življenju, velik, kadar brani Kristusovo resnico, velik, kadar tolaži svoje trpeče vernike, največji pa tedaj, kadar svetu govori, da brez pravičnosti in ljubezni ni mogoče priti do pravega miru.

Leta 1849 so sovražniki Cerkve izgnali iz Rima papeža Pija IX. Ves potopljen v dušno trpljenje je nekega dne papež Pij IX. stal v Gaeti in gledal v morske valove, ki so se z vso silo zaganjali v skale ob obrežju. Ob tem prizoru je papež mislil na viharje, ki so tedaj besneli in se zaganjali v Cerkev in njenega poglavarja. Od tega dogodka je preteklo 98 let. Cerkev pod vodstvom svojega poglavarja, namestnika Kristusovega, klubuje vsem viharjem in vsem napadom sovražnikov. Toda brezbožni vihar je ne bo strl. Kristus sam je napovedal o njej: "Peklenska vrata je ne bodo premagala. Zato pravi papeška himna:

Ko na svetu vse razpada,
neminljivo eden vlada;
Knez miru izmed vladarjev,
oče blag in ljubezniv,
trden v sili vseh viharjev,
temelj Cerkve nezrušljiv.

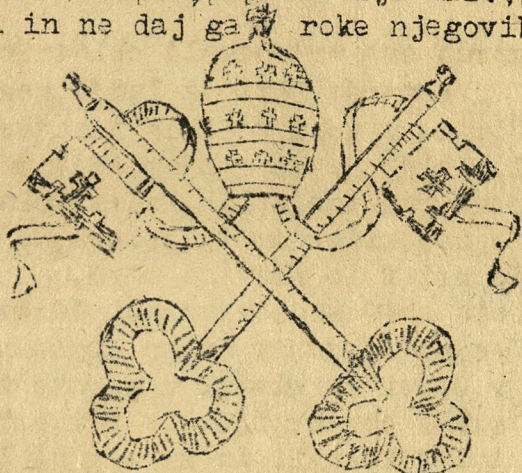
V strašno temo trpljenja vloveških rodov sije svetla luč. Oči nesrečnih narodov se upirajo v Rim, kjer probiva namestnik Kristusov, sv. oče Pij XII. Štiristo milijonski kitajski narod ima pri sedanjem sv. očetu svojega zastopnika. Za njim bodo prišli še drugi iz vzhoda in zahoda, s severa in juga. Uresničila se bo Kristusova napoved, da bo na vsem svetu ena čreda, en pastir.

Živimo v dobi strašnega preganjanja Cerkve. Preganjanci v zlobi in hudobiji kar tekmujejo med seboj. Toda ne bojmo se! Iz preganjanja bo Cerkev izšla še močnejša, še veličastnejša, še lepša! "Kje ste vi, preganjanci Cerkve - Neron, Dioklecijan, Teccij?" se sprašuje konvertit kardinal Newton. Odgovarja si: "Molče in spe. Kje pa je Cerkev? Vedno trdneje stoji, lepše in sijajnejše žari kot kdaj prej". Te besede veljajo tudi za Cerkev današnje dobe. Kristus v Cerkvi zmaga, zapoveduje in vlada.

Uprimo tudi mi, katoliški fantje, v sv. očeta svoje oči. Njemu je Kristus z besedami: "Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce", izročil oblast nad vsemi verniki na zemlji, tudi nad nami.

Obljubimo mu znova spoštovanje ljubazen in pokorščino, predvsem pa zvestobo. Molimo ob obletnici njegovoga kronanja z vsi katoličani sveta: Ohrani, Gospod, papeža Pija VII., poživiljaj in osrečuj ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov".

-li.



STORI LE, KAKOR TE PAMET UČI, IN NE PORAJTAJ NA TUJI-
GE LJUDI! (A.M. Slomšek).

PROŠNJA

(Za praznik sv. Jožefa).

Sveti Jožef, vzor moža,
kaži pot nam do Resnice,
ti nam bodi lik Pravičice,
čuvaj čistost nam srca!

V vseh viharjih Ti nas brani,
naš zavetnik bodi,
domovino zla nam osvobodi,
Kristu vsi naj bomo vdani!

Blagoslovljaj nam družine,
uči jih svetosti,
deca naj raste v kreposti,
v blagor domovine!

o.

K R I S T J E V S T A L

Danilo Gorinšek.

Lastavica vrh stolpiča
 Krist je vstal!
 In vodica kraj gozdiča:
 Krist je vstal!
 Beli cvet v zeleni trati:
 Krist je vstal!
 Pa z neba vsi žarki zlati:
 Krist je vstal!
 Lastavica vrh stolpiča,
 in vodica kraj gozdiča,
 beli cvet v zeleni trati
 pa z neba vsi žarki zlati
 se zbudili srce moje.
 Moje drobno srce peje:
 Krist je vstal!
 Krist je vstal!



PEKLENSKI NAČRTI

Satan, oče laži in vsega zla na svetu, ima povsod svoje pomočnike, ki mu pomagajo zapeljevati ljudi ter rušiti kraljestvo božje na zemlji. Vedno, v vseh dobah so bili ljudje, ki so satanu pomagali voditi borbo proti Bogu. Človek, božja stvar, se je Bogu izneveril ter se mu nehvaležno uprl. Poslušajmo, kaj je napisal v preteklem stoletju francoski svobodomislelec Proudhon:

"Bog je zlo... Če je še kakšne bitje, ki je bolj kot mi in prej kot mi zaslužiло pekel, je to Bog... Pridi, o Satan, pridi, ti, oč farjev zasovraženi, pridi, da te objamem in pritisknem na svoje srce... Ti sam, o Satan, oživljaš in plodiš dele; ti poplemenituješ bogastve, zato pridi, o Satan..." Strašne bogekletstve!

Tudi v naši dobi imamo dovolj dokazov o delovanju brezboštva, ki dela javno in podtalno. Načrtno uničenje morale in npravnosti, to je glavni cilj brezboštva, pa naj se skriva pod tem ali enim namenom. Pogledimo zopet, kaj je pisano v neki tajni okrožnici brezbožne zveze iz leta 1928. "Da poručimo katolištvo, je treba pokvariti žene..." Sledijo satanske besede: "Kar hočemo, je korupcija in satanska pokvarjenost, ki nam bosta pomagala pokopati Cerkev"... K temu načrtu so bila dodana še podrobna navodila: "Vcepljajte v srca strup. Ko boste po malem, kot slučajno, vcepili v srca strup, se boste sami čudili uspehem. Pokvariti je treba npravno življenje ljudi, vriniti se v družine... Treba je osvojiti gledališča, kavarne, gostilne, javnosti dostopne prostore sploh"...

Tako dela brezboštvo vedno. Kaj moramo storiti mi, katoličani? Dvoje nam mora biti predvsem pred očmi: Bodimo edini! V slogi je moč, nesloga nam jemlje odporno silo in pomaga brezbožnim silam do lahke zmage. Bodimo pa tudi vedno na straži, da pravočasno odbijemo napade brezboštva. "Vcepljajte v srca strup"... tako se glasi navodilo brezbožnikov. Pazimo za to na mladino! Pazimo, da nas brezboštvo ne zazibije v brezbriznost in v neko komednost. Poslušajmo klic vrhovnega krmarja Cerkve papeža, ko nas kliče na ekope, v obrambo ogrožene npravnosti in morale, v obrambo Pravice in Resnice.

Ni pa dovolj, da se le branimo. Polžnost naša je, da preidemo v napad! Ne v defenzivi, marveč v ofenzivi se osvajajo sovražne postojanke!



CVETNA NEDELJA-VELIKI PETEK

Glasi hrup po ulicah odmeva,
kde junak je dneva,
ki deležen ljudske je časti?
Komu množica v pozdrav kriči?

Jezus v mesto na osliču jezdi,
množica viharno ga na cesti
s pažzami pozdravlja: "Slavljen, Učenik!
Kje na svetu tak je dobrotnik?"

Nekaj dni pozneje - druga slika.
Spet po mestu sprevod se pomika.
Sredi ljudstva Jezus hodi,
danes narod ga drugače sodi!

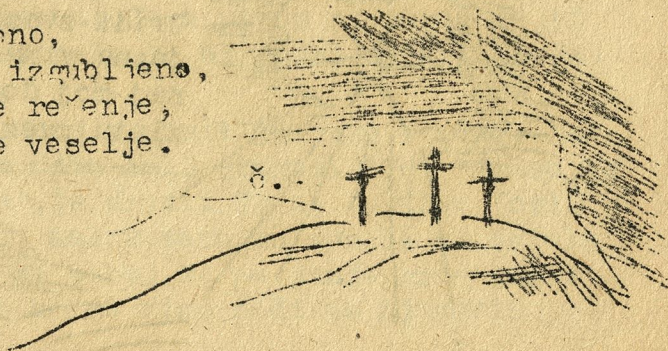
Ljudstvo ki pred kratkim je "Mazana" vpilo,
danes pred Pilatom ga je zatajilo:
"Nočemo, da bil bi ta naš kralj,
cesar le je naš vladar"!

Ven iz mesta vije se sprevod,
s križem Jezus pada, naš Gospod;
ljudstvo nehvaležno besno vzklika:
"Le naprej, na križ"! zdaj farizejska zlobnost sika.

"Kaj sem storil ti, o ljudstvo moje?
Mar develj še ni bilo ljubezni moje?
Roparja si oprostile,
za Baraba si Pilatu vpilo"!

Na Kalvarijo dospe sprevod,
križan zdaj je Jezus, naš Gospod;
v curkih teče sveta kri,
za rešenje vseh ljudi.

Sveto Srce prebodeno,
s križa vabi dušo izgubljeno,
križ postal nam je rešenje,
ključ za rajsko je veselje.



TAKO LJUBI MATI

(Za praznik naših mater, 25.3.)



ivel je mladenič, katerega je pokvaril svet in slaba družba. Zastonj so bile materine prošnje, zastonj bile materine solze. Ni ljubil svoje dobre matere, ljubil pa je neko dekle, katera ga je ujela v svoje zapeljive mreže.

Nekoč je tej ženski zopet zatrjeval svoje ljubezen. "Ti, da me ljubiš? Dokaži mi!" - "Kako? S čim?" je silil vanjo fant. "Pojdi, prinesi mi srce svoje matere", je odvrnila nečloveško dekle, satan v leni ženski podobi. Zgrozil se je ljubimec ob tej zahtevi. A strast je bila močnejša. Vdal se je in odšel, da izvrši vnebovnijski zločin.

Fant je ubil svojo mater, njo, ki mu je dala življenje, njo, ki ga je nesebično ljubila. Iz njenih prsi, ki se ga dojile, je iztrgal srce ter z njim bežal k svoji izveljenki. Pot ga je vodila skozi temen gozd. Ves zmeden se je zadeval ob kamenje in korenine. Nazadnje je padel in se pobil do krvi. Tedaj pa, čujte, se je oglasilo krvaveče srce materine v morilčevih rokah ter ga sočutno vprašalo: "Sinko, otrok moj! Ali si se zelo udaril? Ali te hučo belijo?"

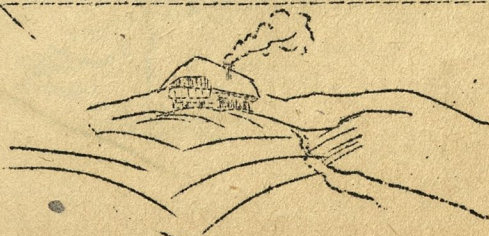
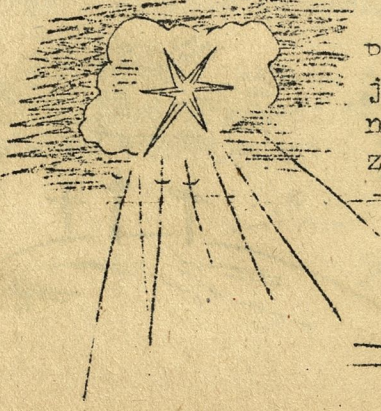
Tako torej ljubi mati! Pozabi na sebe, misli le na otroka. Še v smrtnih mukah misli nanj! Misli tudi takrat, ko je žaljeno, ponižano in zapostavljeno. Mati je vseodpuščajoča ljubezen. Ljubezen, ki rešuje, blaži in dviga.

Vračajmo ji radi ljubezen za ljubezen.

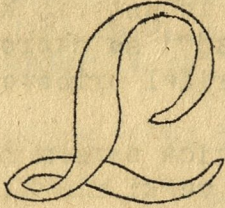
.r

o, kje na svetu zaklad je, ket je moja mati?
Za vsa bogastva ne maram je zamenjati!

Pridi zvezda naša, pridi,
jasne v nas upri oči,
naj moj dom te zopet vidi,
zlata zvezda srečnih dni! (S. Gregorčič).



TRAVN



Liza in Zefa sta bili samici. Živelj sta v precej veliki hiši. Pravzaprav je bilo vse pod eno streho: hiša, preša, hlev za kravice in svinjak. Veljali sta pri sosedih za precej skepi in kot sovražnici moškega spola. V mladosti, tako pravijo, nista bila taki, kaj jima je zagrenilo moški svet, točne ni vedel nihče.

Na svojem bregu sta garali od rane zore do poznega mraka. Silje (žito), pa tudi vso krmo za kravice, sta stoverili na svigli na svojih ramenih le orača sta dvakrat v letu naprosili, da je zoral nekaj ničvic večidel pa sta tudi to delo opravili sami z motikami.

Zefa se je najprej naveličala garanja na tem božjem svetu. Zima, ki je bila ono leto precej trda, jo je pobrala naglo. Liza je ostala sama. Dolg čas ji je bil po Zefi, s katero sta se večkrat, menda bolj radi spremembe kakor potrebe, sporekli. Še predno je pomladni veter pobral sneg z goric, njiv in travnikov, se je za vedno poslovila tudi Liza. Pred smrtjo je dala svoje premoženje zapisati daljnim sorodnikom. Kmalu po pogrebu je žlahta odpeljala edine kravice iz hleva, nekaj ščetincev in pernato živad. Koča je sedaj samevala in čakala novega lastnika.

V prvo kop je bilo, nekaj dni pred svetim Jožefom. Pri Vranovih so kopali. Ducat kopačev, vmes se bile tudi ženske, se je potilo z delom. Zemlja, sama ilovica, je bila zbita. Krepke je bilo treba vsekati z motike, da se je odprla "vajža". Gospodar je stal pred kopači z vinjekom in s trsno žagico v roki ter pazno nadzoroval delo. "Kam hitiš, Lojz! Globoko odkoplji trs, Matija! Lepše osnaži, Franc!" tako je opominjal zdaj tega, zdaj onega. Ni mu bilo zato, da bi mnogo opravili pač na, da bi bilo delo dobre opravljeno. S trto je treba namreč skrbno ravnati. O. Vranov oče je bil dober vinogradnik in skrben gospodar. Rad je postregel mimogredočemu s kupico vinčka. Na gorice pa je tudi pazil kot na svoje oko. "Pili ga bi, pili, toda trsov bi se radi ognili", se je jezil, če je videl, da so začeli hiteti in se med seboj kosati. Tega pa on ni maral. Rajši bi segel v žep ter takoj izplačal kopača, ki bi hotel delati površeno.

Rečka je krožila precej pogosto iz roke v reko. Moški so krepke nagibali, ženske pa so bile bolj sramežljive. "Treza, le nagni ga, da te ne bo motika metala", jo dražil Treze Lukažov Vorl. Treza, ki je imela jezik namazan kot malokatera, mu seveda ni ostala dolžna. "Grdavž grdi! Kdo naj pije za teboj, ko pa svoje grde muštače namakaš v vino. Le pogledjte, kako se mu vino cedi po njegovih

ščetinah"! Pravkar so prignali drugi "jam" do kraja, ko je privezil mimo Zadnikov Martin. Kopači so nekoliko postali ter si oddahnili. Ženske, ki niso bile vajene, pa so gledale žuljave dlani, ki so pričele peči.

"Bog daj srečo!", je pozdravil Martin in ustavil klenje, ki se vlekli težko naložen voz kamenja. "Bog daj!" se skoro enoglasno odzdravili kopači. Toda že v isti sapi je pričel pripovedovati Martin da v Lizini koči straži.

Kopači so prisluhnili. Ni bila ta novica povsem neva. Že nekaj dni so vrhovske babe pri studencu in pri vaški mlaki, ko so prale perilo, pripovedovale, da v Flisarjevi hiši, tako so namreč imenovali Lize in Zefo, straži. Eni so slišali, da ponoči nekde hodi po hiši, drugi zopet, da se sliši, kakor da nekde vzdihuje. Tretji je celo trdil, da je videl Zefo, kako je prinesla na hrbtu demov težke breme. Nekateri pa so bili tudi neverni Tomaži. Urvedelov Fric je bil že eden takih.

"Eh, kaj boš lagal in čenčal", je zabrusil Zadnikovemu. "Pa se menda nisi v hlače pedelal?"

"Pri moj kokšji", se je skoraj pridušil Martin. "Tako, kakor resnično stojim sedaj pred vami, sem na lastna ušesa slišal, kako se se odpirala in zapirala vrata in da nekde hodi po hiši".

"Zakaj pa nisi pogledal? Te je bilo strah"? ga je dražil Fric. Zadniku je bilo skoro nerodno. "Priznati bi namreč moral, da ga je bilo res nekoliko strah. Naglo je namreč pognal klenje v breg, še pogledati si ni upal proti hiši, ki je stala tik ob klancu.

"Ježeš, kaj pravite!" je viknila Tragarjeva Urša. "Trebale bi plačati mač, gotovo se Zefa in Liza vicata in iščeta po moči".

Beseda je dala besedo. Gospodar je prinesel novo ročke vina, hčerka Rozalka pa hleb belega kruha. Posedli so po sepu in se krepčali. Še Martinu so ponudili. "Da peplakne strah", ga je podražil Fric.

"Jaz pa stavim štefan vina, da na vsem tem ni prav nič res. In če je, klemanske, nič se ne bojim. Oča, dajte mi polič vina, pa grem in pogledam strahu v lice", se je širekustil Fric ter pogledal okrog sebe, če je še kaj podobnih junakov okrog njega.

"Ne nori", ga je mirila Mravljakova Minca, ki je Frica rada videla. Bala se je, da bi mu strah le utegnil kako škodovati. Z duhovi se namreč ni šaliti.

"Dobiš ga, Fric", je odločil oče Vran. "Zvečer, po končanem delu, prej ne, sicer ne boš dobro videl trsja".

"Velja, oče! Vsi ste za pričo"! Že je planil pokonci in naglih korakov hitel po grabci proti Flisarjevi hiši, ki je bila le kakih pet minut oddaljena.

"Fric, nazaj pojdi!" je klicala Minka, a Fric je ni slišal.

"Korajžo ima. Jan ne bi šel", ga je pohvalil Zdražarjev Gustl. "Minka vesela bodi, da imaš takega fanta!" Minka je sramežljivo zardela. Dobro ji je dole Gustlnova pohvala. Bala pa se je vendar le za Frica, če bi ga le duhovi...

Fric je zavriskal, ko je došel vrh hriba, kjer je stala Zefina kočja. Zavriskal je tako močno, da se zažklepetala okna na bajti.

"Presneti fant" so glasno ugotovili kopači, ki so pozabili na kruh in vino. Oči vseh so bile uprte v smer, kjer je stal Fric, ki se je prav ta hip pognal proti koči.

V dveh, treh korakih je bil pred hišo. Okna so bila odprta ter so gledala v Frica kakor ugasle oči pred tedni umrle Lize. Fric je obstal in gledal. Napeto je prisluhnil. Srce mu je močneje bilo. "Strah? Saj ga ni", si je delal korajžo.

"Tok-tok-tok-tok", je zdaj slišal enakomerno udarjanje vrat v hiši. Srh ga je spreletež. Spet je napeto poslušal in pogledal okrog sebe. "Tok-tok-tok", je enakomerno udarjalo dalje v hiši. Zdaj v daljših, zdaj v krajših presledkih. "Presneta reč! Kaj le to pomeni?" Kaj pa, če res Zefa in Liza... "Če gre nazaj, se mu bodo vsi smejali, pa še ob polič vina bo. Če pred Mincó se bo osmešil! Nak! Poglejmo!"

Tedaj pa je močneje potegnil veter. "Bumf!" so krepko zaloputnila vrata. Fric je postal pozoren. Splezal je ob trti, ki je rastle pri zidu k ožnu. Gledal je v prazno sobo. Vrata so bila le priprta. Skozi vrata ni so se ob sunkih vetra odpirala in zapirala, je videl na podstrežje. Tudi podstrežne dvori so bile odprte. Dobro je čutil prepih. Kmalu mu je bilo jasno, od kod strah. Prepih je povzročal odpiranje in zapiranje vrat, kar se je dobro slišalo na cesto. Nasmejati se je na ves glas. Spustil se je na tla in zavriskal, da je odjeknilo v dolino.

Fantje in dekleta so ucvrli Fricu nasproti. "Kaj je bilo?" "Kaj si videl?" "Ali je res strah?" se ga spraševali vse križem. Fric pa se je muzal in muzal.

"Strah! Seveda, pa še kakšen! S kostmi in kožo požre vsakega, ki se mu neprevidno približa".

"Ti si bil seveda previden?"

"Seveda! Polič Vranovega najboljšega, pražene vse duhove, pa če bi tudi bili od rajne Lize in Zefe, Bog jima daj dobro!" se je norčeval Fric.

"Saj sploh nič ni! Martin, ti si nas potegnil!"

"Toda drugi so tudi slišali", se je branil Zadnik očitkov.

"Vsem slupaj se je sanjalo", so trdili nekateri.

Miškali so v Frica naj vendar pove, kaj je dočkal. Fric je pripovedoval o strahu, si je selal za mizo in bral iz debelih črnih

bukev. Oči je imel votle kakor mrtvaška lebjanja, v rokah pa je imel kup mrtvaških kosti, katere je metal po tleh, enkrat v desni, nato pa zopet v levi kot. Iz ust mu je prihajala taka sapa, da se se vrata odpirala in zapirala."

Fric se je držal resno, toda, ko je videl napol neverne, napol prestrašene obraze, se pa le ni mogel ubraniti smeha.

Zopet so se uvrstili v "jam" ter obračali težke ilovnate zemlje ter jo z motikami drobno nasekevali. Kljub delu je živahno tekel pogovor. Največ seveda okrog strahu. Kakšen je bil strah, pa Fric le ni hotel izdati. Proti večeru, ko so delo dekenčali in lepo uredili "sep", so se vstopili okrog Frica in silili vanj, naj pove, kaj je videl v koči rajne Zefe in Lize.

"Oča Vran! Kaj ste mi obljubili dopoldan?" je prijel Fric gospodarja za besedo.

"Vem. Toda še nisi nevedal, kaj si videl. Povej, pa dobiš, in če enega povrh".

"Saj sem povedal", se je otépal Fric. "Liza in Zefa se pretepata". Toda vedno bolj je Fricu plesal pred očmi bokal vina, zato je le razodel skrivnost, ki je že nekaj dni razburjala ljudi in bila poved razburljivih govoric.

Smeha je bilo dovolj, zlasti še na račun Zadnikovega Martina. Rečka je krožila iz roke v roke. Polič vina, kateremu je gospodar navrgel še enega, so Fricu pomagali piti tudi drugi kopači.

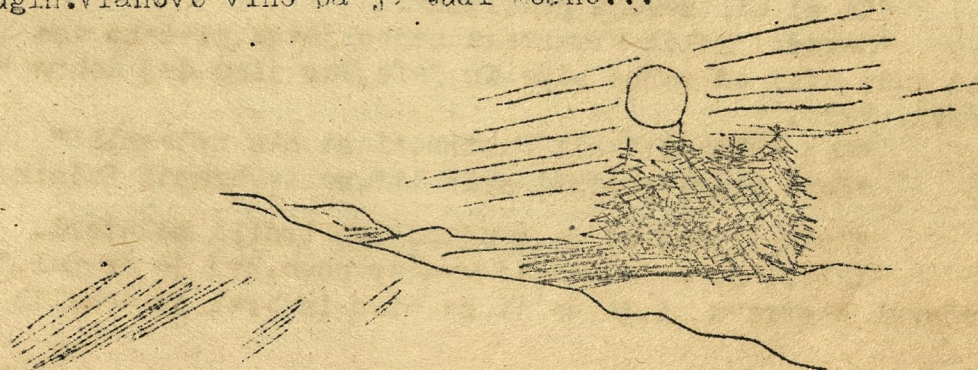
Ko se je pri fari "ebesil mežnar" ter je zaklenkal tudi zvenček v vaški kapeli, so vstopili v krog in zapeli:

"Je Angelj Gospodov oznanil Mariji"...

nato pa se navrgli še več lepih pesmi. Če bi peli, pa je že gospodinja klicala k večerji.

Minca je bilo strah kljub temu, da ga je Fric tako junaško razkrinkal. Zato jo je Fric moral pospremiti domov, prav do vrat.

"Minček, kaj dohim zato, da sem te vareval pred strahovi", se je Fric šalil. Minca se je ozrla okrog, če jo kdo vidi, nato pa se je privila k Fricu. Fric jo je poljubil. Nekje se začkripala vrata. Minca se zbežala v hišo. Fric pa je zavriskal, da je odmevalo ne vasi. Saj je tudi lahko. Minca je namreč deklič za pet drugih. Vranovo vino pa je tudi močno...



POD VAŠKO LIPO

(Nadaljevanje)

Gvornik se je nasmejal in pritrdil:
 "Kakor že rečeno, dam vse na razpolago. Sicer si prizadevam, da bi spravil vse v red in tudi v redu držal, vsega človek tudi ne vidi. Pri sosodu ali kje drugod kmalu opazim kak nered, doma sem pa kar nekako navajen na vse, kakor je. Veselilo me bo, če pokažete na nedostatke in pogrške".

"Da, da! Take je!" povzame zopet referent. "Take je, kakor ste dejali. Drugod precej opazimo napake, na domače pa smo kar navajeni in zdi se nam, da sploh niso napake, da mora tako biti. Tuje oko pa brž opazi, da nekaj ni prav. Če se n. pr. ozremo tja-le na gnojišče, ali še boljše, če gremo tja in si ga od blizu ogledamo, bomo gotovo odkrili marsikaj pomanjkljivega".

Skupina se je dvignila in približala gnojišču pred hlevom.

"Če! Te preklicane kure, vedno razbrskajo gnoj, če ga tudi na dan petkrat zložiš na kup", se opravičuje gospodar.

"Da to je ena. Gnojišče ima sicer dober ped, dasi ni ravno gladek, kar bi bilo priporočljivo. Trajen je iz kamenja, špranje pa so zalite s cementom. Za silo že gre, dasi je mnogo boljše, da je dno gladko, ker ni ovire pri kidanju in se da lepe počistiti. Toda to še ni najhuje. Gnojišče nima sten. Gnoj se od strani zelo posuši. Amonijak odhaja brez koristi v zrak. Če ga od strani varuje vsaj 1/2 do 3/4 metra visoka stena, je mnogo boljše".

"Kaj pa je to amonijak?" je radeveden Okern.

"Sami veste, da vsebuje hlevski gnoj hranilne snovi, ki pospešujejo rast na polju in travnikih. Med temi hranilnimi snovmi, ki so: dušik, fosfor, kalij in apno, je dušik najglavnejši in ga hlevski gnoj tudi največ vsebuje. V gnoju ga je približno pol procenta, t. j. v 100 kg gnoja je pol kile dušika. Dušik je zastopan v obliki amonijaka, ki je plin in zelo rad izhlapeva.

Gnoj dalje tudi ni dovolj stlačen. Potlačite ga z govejo živino. Čim bolj je stlačen, tem lepše zori in tem manj gre dušika v izgubo. Gnojišče tudi ni obsenčeno. Tu bi bile potrebne zasaditi nekaj širokolistnatih dreves: kostanje, lipe ali topole, ki bi branili pekočim sončnim žarkom, da ne bi izsuševali gnoja".

"Taz ga pa z gnojnico polivam, kadar se posuši", pravi Lipovnik.

"Ni dobro to Lipovnik", povzame referent. "V gnojnici je dušik zastopan v obliki sečnine. (CO_2 (NH₂)₂). V tej obliki izhlapeva še hitreje. Torej gre v izgubo še večja količina tega ta-

ke potrebnega hraniva. Bolje bi bilo, da gnoj pelivamo z vodo. Seveda je glavni pogoj, da je gnojišče zasenčeno in gnoj dobro potlačen".

"V mojem hlevu je gnoj vedno dobro potlačen", se oglasi Jelen s Podgore. "Jaz ga kar v hlevu pustim od pomladi do jeseni, od jeseni do pomladi, pa je gnoj kot špeh. Tudi dela si prihranim, ko ga ni treba vsak dan izvažati iz hleva".

"Imate že globoke hleve?" se obrne referent na Jelena. "Ni slabega niso globoki hlevi. Potrebno je pri tem le dobro nastiljati in pa ventilacija mora brezhibno delovati, da je v hlevu vedno dober zrak. Dajte, povejte mi, ali so stene in strop pozimi mokre ali suhe"?

"Po stenah je vse mokro in tudi od stropa kaplja voda. Saj sem že večkrat dejal, da bo treba prezidati hlev, da ta ni prav sezidan. Je iz kama, zato je tako vlažen", pojasnjuje Jelen.

"Ni vzrok toliko v gradnji hleva, da si ima deloma tudi to svoj vpliv, kakor v zračenju hleva. Ko nastopi prvi jesenski mraz, zapažite okna in vrata, da ne pride sveži zrak v hlev. Živina diha, amenijak izhlapeva in še drugi plini, stene in strop se ovlažijo in plesnijo; vse to razširja slab zrak. Kakor vi lažje diha te v svežem zraku, tako tudi živina. Dalje! V vlažnih stenah in strepu se gnezdišča raznih škodljivih bacilov, ki povzročajo obolenja. Tudi je vlažen in tople zrak sam velik pospeševatelj razmnoževanja škodljivih bacilov. Ti se ne razmnožujejo tako hitro v suhem in hladnejšem zraku. Videli smo terej vpliv slabega zraka. Zdej pa si odgovorimo na vprašanje, kako odstraniti slab zrak iz zatehlih hlevov?"

"Vsak dan ga prezračiti!", se oglasi Vrhnjak.

"To je že en način, ki pa ni dober. - Če imamo hlev dobro zapažen in se terej preko noči zadahne in ovlaži, pa ga zjutraj prezračimo, se nam živina lahko občutno prehladi in v hlevu imamo bolezen.

Drug in neprimerno boljši način za ohranitev dobrega zraka v hlevu je dobra ventilacija. Z njeno pomočjo skrbimo, da se zrak vedno izmenjava, po dnevi in ponoči."

"Kako pa se to napravi"? se nekateri radovedni.
(dalje sledi).

=====000000=====

V sovražnika z oblakov
rodu naj našga trešči grom;
prest, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom,
naj zdrebe
njih roke
si spono, ki jih še teže. (France Prešeren,
Zdravica).

=====000000=====

KO IN ONO

Dobra znamenja. Dvoje državnih ustav je bilo v zadnjem času sprejetih. Novo ustavo sta dobili Bavarska in Brazilijska. Iz obeh ustav veje nov duh, zlasti iz braziljske ustave, kjer je posebej naglašeno, da je vsaka oblast od Boga. Verouk je obvezen in kat. zakon je nerazdražljiv. Tudi v bavarski ustavi je zajamčena svoboda vere in vesti, verski pouk in vpliv verskih občin na mladinsko vzgojo. Prepovedana je tudi unazna literatura.

Ali že veste, da je pogonsko sredstvo za nemško orožje "V 2" bil alkohol, mešan s tekočim kisikom? V preteklem poletju so delali s tem orožjem poskuse v New Mexiko. Ena teh raket je dosegla višino 153 km in je vsopet fotografirala zemljo. Vendar so te posnetki ostri in dobri le do višine 60 km. Učenjaki pa upajo, da se bo posrečilo dobiti v kratkem času dobre posnetke tudi v višini 150 km. Pri dosežanjih poskusih so iztrelili osen "V2" raket, ki so imele v sebi vdelano samodelujočo kamero. Od teh osem raket je pet nepoškodovanih pristalo zopet na zemlji. Kamera je namreč tako vdelana v raketi, da se pri poletu nazaj, potem eksplodirajo loči od rakete in s padalom pada na zemljo.

Kuhinjski raj. Kar se tiče kuhanja se zdi, da se v Kanadi najbolj napredni. Stene kuhinje so iz kovine, ki ne rjavi ali pa iz kake umetne snovi. Na enem koncu te stene je štedilnik na plin ali elektriko, na drugem koncu pa hladilna emara, pod oknom pa školjke za izlivanje vode in nad njo pregibna pipa z mrzlo in toplo vodo. V stene so vdelane emare, v katerih se hrani ječedi v najboljšem stanju. Pohišstvo v kuhinji je brez oglov in rebrov, ker se pri udarcu dveh okroglih predmetov manj poškodujeta kakor pa, če sta ostrih rebrov. V kuhinji imajo tudi termostat, ki nadzoruje in urejuje kurjavo in hladilno emaro. Avtomatične oče pa gledajo, da se pecivo v peči ne sežge. Ker pa se se v kuhinji s pridom uporabljajo že elektroni in kratki valovi, traja čas pečenja le nekaj minut. V posebnem kuhalniku se pod pritiskom skuha krompir v 3 minutah, grah se omešča v 15 minutah, goveje meso pa je kuhano v 15 minutah. Poleg tega imajo stroj za umivanje posode, ki iz nekaj prijemni spremani v pralni stroj.

Baje zakrivijo vozači avtomobilov največ nesreč v drugem letu. To se razlaga tako, da v prvem letu vozijo bolj previdno, v drugem pa se že žutijo dovolj varne in vozijo bolj malomarno, ne da bi imeli zadostnih izkušenj.

Do trpljenja k vstajenju!

Sanje naše

Slovenska pesem zrcalo naše duše. Ni na svetu zlepa kate- teroga naroda, ki bi s toliko ljubeznijo gojil petje, kot Slovenci. Pesem nas spremlja povsod. Slovenec poje v veselju in v žalosti. S petjem se tolaži in s pesmijo še druge navdušuje. V pesem izlijemo svoje notranjost, vse naše čustvovanje. Pesem z nami vriska, kadar nam srce polni veselje, z nami joka, kadar je duša polna bolečine. Kako prislubnejo tuji naši pesmi! Ne razumejo sicer besedila, a me- ledija pove to, kar čutimo v pesmi. Zlasti lepa je naša narodna pe- sem. Gojili so jo naši predniki in se z njo navduševali in tolaži- li. Naši sovražniki pravijo, da nimamo svoje zgodovine. Imamo jo! Če v narodni pesmi živi naša preteklost in pripoveduje o junaški dobi, ko so naši dedje v turških tasih bili krvave in junaške boje za križ, za svobodo, zlato. Pesem pripoveduje tudi o našem trpljenju, ko je naš narod z nad loveškimi močmi ožranjal svoje sa- mostojnost. Ko je to izgubil, je postala naša pesem žalostna in tež- na. Skozi vse težave in trpljenje pa nas je vodila Marija. Mariji- nih pesmi, iz katerih se prav tako zrcali vsa naša preteklost, imamo mnogo in lepih. "Marija, pomagaj nam vejskino čas" in še druge, bodo vedno spominjale znanca na vse, kar smo doživljali. Kako globoko je občutena naša "Mati Marija na tuje je šla", ki jo pojemo sedaj dan na dan ter v njo izlivamo svoje trpljenje, pa tudi upanje, ko bomo Kraljice Slovencev spet spremljali nazaj na milostni kraj. Pe- sem je zrcalo naše duše. Kaže notranje razpoloženje človeka. Sloven- ska pesem je mehka, božajoča ganljiva, kakor je mehak slovenski člo- vek, kakor je vesel Dolenjec ali pa čtajerc ob kupici vina, fant med fanti. Pa je tudi junaška, kadar je narod trpel in se vojskoval za like in svete ideale. Prepletena je z verskimi in narodnimi obi- čaji, ki jih imamo toliko in kakor je vse naše življenje povezano z Bogom, Marijo in svetniki. Gojimo lepo slovensko pesem tudi v tu- jini. Gojimo zlasti lepo narodno pesem. Ne pustimo, da bi narodna pesem z nami izumrla. Tudi to spada k naši veliki narodni dolžnosti. Tone D.

Smisel življenja. Nedavno sem čital knjigo "Smisel smrti". Globok pomen ima ta beseda, zlasti še za katoličana, ki se zaveda, kako odločilen in važen je ta korak za njegovo večnost. Toda imeno- na knjiga ne opisuje smisla smrti v luči krščanskega pojmovanja, marveč gledano le iz materialističnega vidika. Smisel smrti je v tej zgodki le temna misel: ločiti se od dobrin tega sveta, od uživan- ja. - Ni pa moj namen, opisati smisla smrti, ampak le smisel življen- ja. Potrebno je, da se spomnimo večkrat smrti, kajti ravno zavest, kaj pomeni smrt za človeka, nas krepi in dela sposobne, globoke spe- znati smisel življenja.

Mladi smo, polni življenja, moči in zdravja. Vse kipi v nas. Živeti hočemo, ustvarjati. Zato je smisel življenja za nas tako važen. Pogledaj, dragi prijatelj! V tebi je pomlad, mladost. Vsa bodočnost je pred teboj. Narod na tebe, na tvoje sposobnosti gradi. Ni torej vseeno, kako živiš! Radi tega je ravno pomen in smisel življenja tako globok.

Teško bo breme, katero bo padlo na naša ramena. Nevarnost je, da bo marsikdo omagal in klecnil pod njegovo težo, ako globokega in skrivnostnega pomena življenja ne bo dovolj razumel.

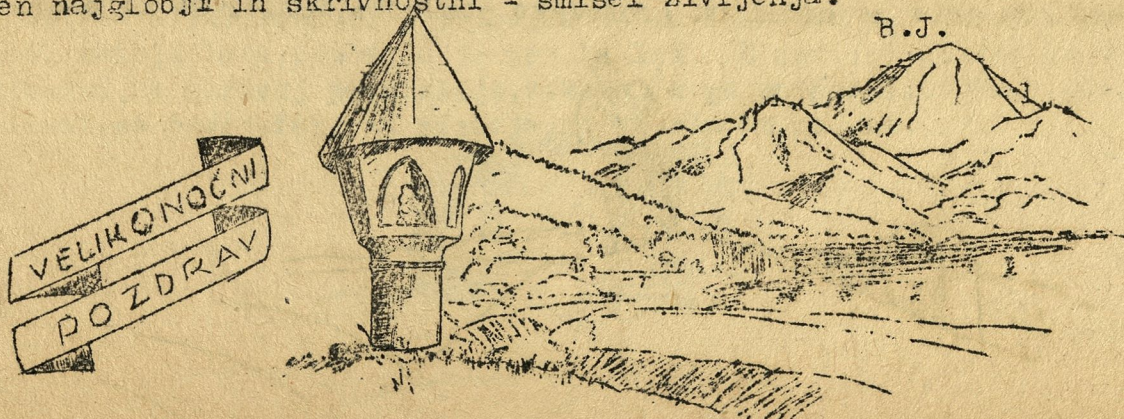
Življenje, mladost kipi v tebi! Ali se ne sramuješ svoje lenobe? Pogledaj, mrtev si in praviš, da je življenje v tebi! Kako moreš trditi, da je v tebi življenje, ko pa stojiš prekrižanih rok in čakaš usode, ki te naj zanese v vrtinec in pogoltno v svoje temne globine. Tudi med nami so fantje, ki so mrtvi za življenje, kar se duševno leni. Bog je vsakemu dal talente: voljo, razum, zdravo in krepko telo, zdrave reke. Mnogo jih je zakopalo te od Boga dane talente.

Naši predniki so v trudu in znoju gradili in ustvarjali, da so ohranili naše svatince. Pohlep drugih narodov je čisto porušil sadove dela in truda. Toda niso izgubili volje. Gradili so znova, čeprav s pomnoženimi napori. Njihova zasluga je, da kot narod še živimo na tem vihnem koščku zemlje. Kako skopo pa marsikdo vrača to zahvalo! In tebi često ni mar, kako živi tvoj bližnji, kako živi narod! Od nas vseh se zahteva, da neprestano delamo in gradimo. Tudi v begunstvu! Saj imaš razum in če boš spoznal z razumom, da delo, katerega začenjaš, koristi tebi, tvojemu bližnjemu ali narodu, potem delaj. Vedno bo boljše, da delaš, kakor pa da lenariš.

Ako si predstavljaš življenje brez trpljenja, brez naporov, se varaš. Mar misliš, da boš večno dobival vsak dan svoj kos kruha, ne da bi moral zanj trdo delati? In ako se vrneš domov, ne misli, da ti bodo drugi zgradili tvoj porušeni dom! Ako tako pojmuješ smisel življenja, se motiš in prav bi naredil narod, ki pri gradnji svoje bodočnosti računa tudi na tebe, da te izloči iz svoje srede.

Mladost slehernega fanta naj bo neprestano delo in izpepeljevanje. Iz dela pa naj veje mladostno veselje in neutešeno hrepenenje: koristiti sočloveku, narodu, domovini. Res, ni lahko življenje, saj tudi Gregorčič poje: "Ni praznik, predragi mi, naše življenje, življenje naj bode ti delaven dan". Prav v teh besedah je zapopaden najgloblji in skrivnostni - smisel življenja.

B. J.





eter je tulil okrog hiš, ki so se stiskale okrog vaške cerkvice kakor piščeta pod kokljine peroti. Pod nebom so se vlečile megle, kot velikanski umazani prti ter zastirale zvezdnato nebo. Skozi okna, ki so bila zapazena še z mahom, je sijala motna svetloba ter metala medle žarke na luže, ki so bile pod kapom. Celo nekaj ostankev snega je še ležalo okrog hiše. Visoki jagnjedi ob cesti so se ob sunkih vetra stresali v svojih vrhovih, veje so bile ob veje. Žive duše ni bilo videti nikjer, le pes, ki je odgovarjal znancu v sosesčini, se je oglašal v temno noč.

Ura je v vaškem zvoniku udarila enajst. Po okrajni cesti ki leži nekoliko nad vasjo, je trudno stegal mož, oblečen v ponosen in že scefiran vojaški plašč. Ob berglji se je počasi pomikal dalje ter od časa do časa obstal. Oči so mu temi nekaj iskale. Vetrer je za kratek hip razgnal oblake, videlo se je nekaj zvezd, ki so radovedno mežikale na neznanega potnika. Tujec je ta hip zagledal v daljavi dvoje luči, ki sta, kakor dve dobro poznani očesci gledali vanj. Spreletelo ga je po vsem telesu. Da, tam je njegova hiša in v njej žena in otroci. Tri dolga leta je že od tega, kar je vzel slovo in odšel, kamor ga je klical ukaz - na vojsko.

Počasi je stopal dalje. Pospel je do križa od katerega nedaleč se odcepi cesta, ki pelje v vas, prav mimo njegove hiše. Križ je bil že star. Z ob časa je zarisal vanj svoje poteze. Podoba križanega je bila od dežja izprana, trnjeva krona je po strani počivala na Gospodovi glavi. V podnožju je bil šop suhega ovetja, katerega je morda že pred več meseci položila tja reka vaškega dekleta.

Neznanec se je ozrl proti križu in krenil na pot proti vasi. Že je videl razsvetljena okna skromnih hiš, zdelo se mu je, da vidi celo slamnate strehe in dimnike, na katerih v poletju gnezdiše čtoklje. Zopet je postal. Nečam tesno mu je bilo pri srcu. Kako ga bodo sprejeli...? Zdrav in čvrst je odhajal, vrača pa kot pokvečen in izmozgan starec - invalid... brez noge, balan na telesu in duši. Naslonil se je na berglje in zrl proti vasi. Slišal je lajež psa, slišal celo, kako so se nekje odprla vrata in je nekdo rahljo zakašljaj. Misli so zaplavale naenkrat za deset let nazaj, ko je bil še mlad in zdrávja poln fant. Brez skrbi se mu tekla leta. Na delo je hodil na grofevske posestve, dokler se ni oženil.



Hitro so minevala leta v tihi družinski sreči. Le prehitro se minila! Ko se je poslavljajal, na bele nedelje bo prav tri leta, je zapuščal poleg žene tri otročiče, četrti je bil še pod materinim srcem. Ko je pomislil na prestano trpljenje minulih let, je stisnil zobe in polglasno zaklel. "Hudika, kaj je bilo tega treba? Čemu se je boril? Za tujca, prekletega, zemljelačnega in nasilnega"! Jezno je stisnil pesti, ko se je spomnil, da v treh letih ni bil niti enkrat doma, da siravno je presil in moledoval. Zastudilo se mu je življenje, zlasti ko je bil ranjen pri Zamošču in se mu morali odrezati nogo nad kolenom. "Le čemu vse to? Za koga je prelival kri?"

Pred oči mu je stopila Liza, njegova žena. Zgrozil se je, ko je pomislil, da ji bo sedaj ne v oporo, marveč v nadlego. Za delo je nesposoben. Ko bi bil vsaj zdrav, tako pa-čuti, kako ga v prsih tišči in bode. In deca? To ga bodo gledali! Kakor capin, ki je pogнал zdravje po svetu, za prazen nič, se vrača... Ali ga bo mogla žena še ljubiti? Otroci ga bodo gledali po strani kot tujca, ki je prišel domov le za napotek... Tvoje solz se mu je utrnile po kosmatem licu.

Veter je znova zatulil in pogнал deževne kaplje možu v obraz. "Težuje," je pomislil in se s težavo prestonil. "Ali naj grem res domov? Domov da bom vsam v nadlego? Meste da bi jaz redil družino, bo morala družina rediti mene..." Bolestno je zaječal in si popravič čepico, ki mu je zlezla na uho. "Ne, ne pojdem", se je odločil in zopet okleval. "Kam"? se mu je znova vsililo vprašanje. "Svet je velik. Daleč proč od tod, kjer me nihče ne pozna. Lajne bom kupil in šel od hiše do hiše kot berač, dokler mi ne da stalnega doma smrt, ki bo prišla. Saj čutim, da ni več daleč... Lažje bo Lizi brez mené, kakor pa ob takem pohabljenju. Pojdem", se je odločil in se počasi okrenil nazaj.

Zopet stoji ob križu. Plot okrog križa je polomljen in klečalnik je zlezel v zemljo. Le strohnela deska je ostala. Ozre se na vas, ki leži v dolini. Vidi dvoje luči, ki sijata iz dalje kot dvoje žalostnih oči. S težavo odtrga pogled od luči in ga dvigne k Križanemu. "Križani", vzdihne mož in strmi v križ. "Tudi Ti si trpel..." Po glavi se mu križajo misli: dom, žena, otroci, vojna, trpljenje, svet in zopet Križani, ki je trpel pa ni klel. "Ni pravice na svetu" vzdihne zamolklo. "Ko bi bila pravica, bi bilo vse drugače. Tako pa reveža vsak odganja od praga in močnejši si dela sam pravico. Kaj je pravica? Pest močnejšega, bogatejšega, zvijačnejšega, nasilnejšega... Ne, na svetu ni pravice, ni ljubezni in je ne bo. Le Ti, Križani, si pravica, le Ti si ljubezen..." Vse, kar je videl zadnja leta, priča, da je vse le laž. O pravici govore in o ljubezni, na skrivaj pa mislijo, kako bi koga ociganili. "Mene, glej, Križani, se ogoljufali za zdravje, za bodočnost, za vse..."



Zdelo se mu je, kakor da sliši tih in proseč glas: "Vzemi svoj križ in hodi za menoj..." Spet mu je roje misli po glavi. "Križ?"... Bergljah? So li mar to njegov križ? Mož sleni ob bergljah in misli. Dolgo zelo dolgo. Poltiho govori sam z seboj. "Če je tako, - potem - potem - zgodi se Tvoja volja! Ti že veš, kaj je zame najbolj prav":

Utrujenost se ga polajša. Dolge štiri ure je že na poti. Ali naj sede, za trenutek vsaj in si odpočije? Potem pa - kam? Naprej? Svvet kot berač? Ali pa nazaj, v imenu božjem, k ženi in otrokom. Le kako ga bodo sprejeli, mu roji spet po glavi. Liza ga ima rada. Krivica ji dela. Spomni se na besede, ki jih je nekoč slišal: "Ljubezen vse premore, vse premaga, vse pretrpi..." Ona, Liza ga ne bo varala, kakor ga je varal svet. Ne! Ona je dobra, ona ga ima rada...

Odložil je torbico in sedel na klečalnik. Zavihal si je ovratnik in ga potegnil čez ušesa, berglje pa je položil zraven sebe. "Samo nekaj trenutkov si odpočijem", je mislil, "potem pa pojdem. Zares, pojdem. Nosil bom križ - morda mi ga bo pomagala nositi tudi Liza in otroci. Če ne nositi, pa vsaj lajšati..."

Veter je pojenjal, zato pa je pričelo zopet dežiti. Drobne kapljice se polzele po plašču in čepici. On pa je sedel sključen in ni čutil mokrote, ki se je vpijala v oblako. Toplo mu je postalo. Pred seboj je videl Lizo. Vkljub berglam je stakla k njemu in ga objela. Otroci: Čtefek, Miško in Poldika se skakali okrog njega. in klicali: "Atek! Atek!" Le najmlajša, Lenka ga je začudeno gledala, njega tujca. Pa ni čude, saj ga ni videla še nikoli. Spet so sedeli pri mizi in se pogovarjali, on pa je odgovarjal in pravil sve je doživljaje. Prihajali so k njemu sosedje in ga spraševali, te in ono. On pa je razlagal. Križ, katerega je nosil, ni bil več tako težak... Velika noč bo kmalu", je predel misli dalje. "O, kako bo lepe po dolgih treh letih. Tudi on bo spet šel v cerkev in k spevdi. Po bergljah, seveda! Slišal bo spet veseli Aleluja, videl bo od mrtvih vstalega Zveličarja. Saj ga menda še vedno nosi stari Vušljan..." Sanjal je in sanjal... V sanjah je slišal, kako ga je nekdo pozval: "Čtefan, pojdi, odpočij se, dovolj si trpel". Slišal je pesem, ki je donela tako prijetno, tako tolažeče, tako veselo kakor Aleluja v domači cerkvi pred leti...

Zdaniilo se je. Dež je prenehal. Ljudje so šli k maši. Pod križem so našli mrtvega tujca. Spoznali so ga. "Golnarjev je! Golnarjev Pišta"! je šlo po vasi od ust do ust in bridko udarilo Lizo. Zajekala je obupno, zajokali so Čtefek, Miške in Poldika, le najmlajša, Lenka je belala prstek v ustah in začudeno gledala.

Čtefana so položili v domači hiši na mrtvaški oder. Vendar je po dolgih letih spet doma in med svojimi. Vončana je



njegova križeva pot. Križ, katerega mu je naložil Gospod, je prinesel do zadnje postaje. Na veliki četrtek se ga položili k večnemu počitku. Tiho in skromno, kakor je bila skromna njegova življenjska pot. Še zvonovi se niso oglasili, ker so odšli v Rim, da za Velikonoč slovesno zapejo pesem Vstajenja.

Vlado P.

0000
Kder pridno dela in lakomen ni, lahko brez vsakega bogastva živi.

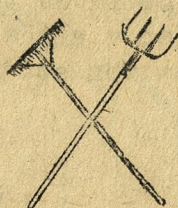
Praktičen GOSPODAR

(Nadaljevanje).

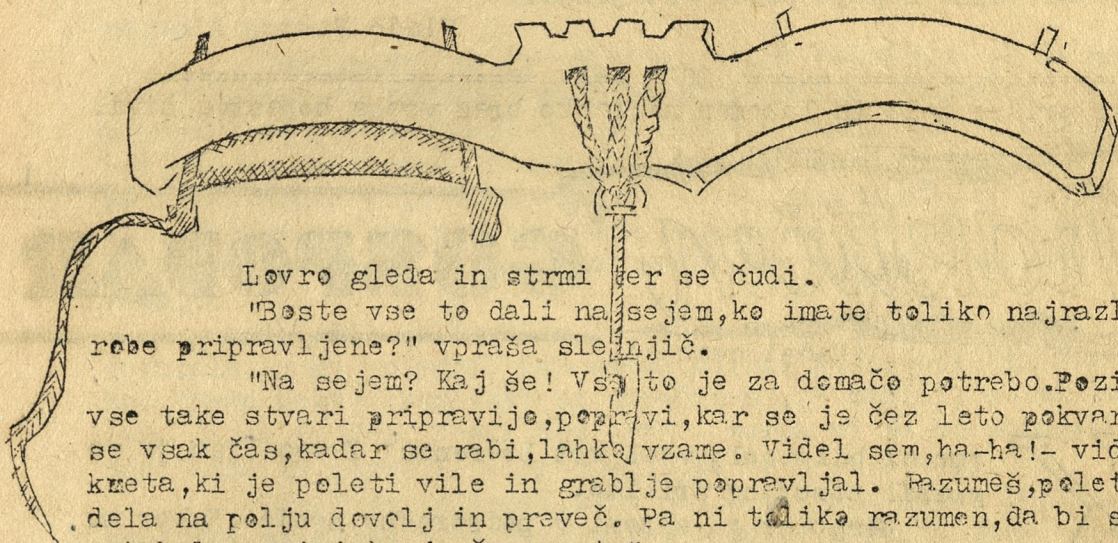
Komu bi bilo bolj všeč kot Lovrencu? Z veseljem je pograbil ponujeno priliko. Gospodar ga spremi v podstrešne sobice. Kakor mu je bilo nenavadno že v družinski sobi, tako tudi tukaj. Vse je bilo tako lepo in snažno. Okusno, pa vendar domače. Štiri postelje, visoke postlane in pokrite z domačimi prti. Preprosto, pa lepo vezeni. Štiri omare stoje poleg postelj, v kotu pečica, med dvema oknoma miza, prav tako praznično pogrnjena. Na njej umetno izrezljana vaza s smrečjem in zelenjem.

"Tu boš stanoval. - Saj dovoliš, da te kar tičem. Je bolj po domače. Naši štirje tudi tu spijo. Še eno posteljo in omare bom ukazal prinesiti. Mislim, da ne bo dolgega časa. Tako, kar odleži stvari, pa nejdí malo z menaj, da se ogledaš okrog".

Lovre odleži in sledi gospodarju. Ta ga vodi v drug konec podstrešja. "Do bi si mislil kaj takega. Tu je vendar cela zaloga vseh mogočih predmetov domačega, ročnega izdelka. Kar po vrsti si ogleduje. Tu nekaj svežnjev lesenih senenih vil. En sveženj malih, drugi ve jih, tretji s štirimi rogli, torej gostejšimi. Aha, za otavo pomisli ogledujoč si li no in pripravno orodje. Tam grablje. Zopet različne velikosti kakor tudi različne po gostoti zob v čeljusti. Nekaj železnih vil, metik, krampov, lopat, vse prav ročno nasajeno. Tam zopet kakih 50 brezovih metel. V kotu stoji sklad peharjev, sklad škafov, kakih deset gelid, vevnice za žite vseh velikosti. Na kavljih vise novi komati in oprava za konje in vole. Jarmi in



oprava za konje in vole. Jarmi in telege, eno-in dvovprežni. Glej, glej, še igo se vidi tamle. Takega je Lovro videl v planinskih krajih pod Peco in Olševo. Pa lesene trlice za lan, eno-dve-tri-in štiri-grebenaste. Grebani za strganje lanenih glav, metovila, kolevrti in Bog ve, kaj še vse ...



Lovro gleda in strmi čer se čudi.

"Boste vse to dali na sejem, ko imate veliko najrazličnejše robe pripravljene?" vpraša slejnič.

"Na sejem? Kaj še! Vsa to je za domačo potrebo. Pozimi se vse take stvari pripravijo, popravi, kar se je čez leto pokvarilo, da se vsak čas, kadar se rabi, lahko vzame. Videl sem, ha-ha! - videl sem kmeta, ki je poletel vile in grablje popravljati. Razumeš, poletel, ko je dela na polju dovolj in preveč. Pa ni toliko razumen, da bi si te oskrbel po zimi, ko je čas za to".

"Pametno. Tudi jaz si bom emisil tako-le orodjarnica, kadar pridem spet domov".

"Orodjarnica? To ni orodjarnica. To bova videla kasneje. To je le rezervna shramba. Kadar v orodjarnici zmanjka tega ali onega orodja, takrat greš v to shrambo in vzameš, kar je pač treba. Za spreti, za normalno potrebo pa je vsega v orodjarnici".

"Čemu pa imate toliko vrst vprege? Saj sem mimogrede opazil, da vise pred hlevom konjski in volovski komati. Torej vpregate konje in vole v komate. Zakaj potem tukaj jarmi, ižesa, telege in podobno?"

"Da, imaš prav. Vpregamo v komate. Toda, če moram kupiti vole v planinskih krajih, ed koder so zelo priporočljivi za naše kraje in znajo delati n.pr. same v ižesu, mi torej ne kaže drugega, kot vpreči jih v igo. Če ga pa nimam pri roki, je nerodno. Ne?"

"Da, da! Na kaj se vse ne spomnite!"

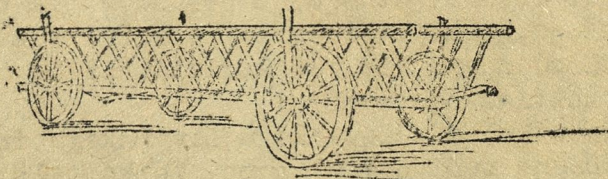
"Tako. Zdaj pojdiva pa še v vozarnico in orodjarnico".

Za hlevom je stala obširna zgradba, obita okrog in okrog z deskami. Čest širokih dvokrilnih vrat ed vsake strani je dajalo možnost doveza in odveza posameznim vozovom in poljedelskim strojem. Kakor povsed, je bil tudi tukaj strog red.

"Za vsak voz je potrebno toliko prostora, da lahko tudi naloženega s senom ali snopjem v slučaju nevihte, postavimo pod streho. Med vsakim prostorom za voz stojita, kakor vidiš dva stebra.

Na tleh je ob vsakem stebru prečna četverroba lesena podlega za deske vozove dno in stranice. Više na lesenem stebru vidiš železne kline za vozovne lestve. Zgoraj vidiš kavlje za žrdi.

Navaden voz s stranicami



Na drugi strani vidiš širše stranice za žagovino, listje in podobno. Više gori vidiš zaboj za pesek, prst in slično. Da bi pa dviganje težkega zaboja bilo olajšano, vidiš zgoraj škripec in z njegove pomoči se delo lahko opravi. Tam vidiš žično vrv. Nanje se obesi oje voza, da ne trpi in se voz dalje ohrani. Nekatera neroda ima to navado, da sede na oje se nasloni ali kakorkoli. Voz, zlasti "škarje" in "vilice", kakor tudi "polž" radi tega zelo trpi. Če z vrvje sápe moremo, preprečimo mnogo škode.

Da bi ne bilo raznih pamet in zamenjav, kar povzroča zmešnjavo in zamudo časa, vidiš, da je voz, tudi vsak kos, ki spada k temu vozu, označen s številko. Take je vsaka zamenjava izključena. Vsak kos se lepo sklada z vozem, kateremu pripada.

(dalje sledi).

+++++

Kar je res, goveri, kar je dobro, stori.

O NASTANKU zemlje

Naš kmet danes še premalo pozna svoje zemlje. Misli, da je zemlja mrtva stvar, katere je pač treba najprej preerati, da rodi in prinese pridelek.

Kaj bi rekli n.pr. čevljarju, ki izdeluje čevlje, pa ne pozna kože, usnja iz katerega napravi čevlje? Ali mizarju, ki ne pozna lesa, iz katerega dela pohištvo? Obema bi rekli, da nista prava mojstra in da ne razumeta dobro svojega poklica. Prav tako je pri kmetu. Ker



Ker dovolj ne pozna svoje zemlje, zato dela v marsičem napake.

Resnica je, kmetijstvo ni obrt, ki se opravlja stalno po enakem vzorcu in zemlja vsako leto enako ne obredi, ker so vremenske prilike vsako leto drugačne.

Zemlja obrodi eno leto dobre, drugo leto slabe, tretje leto prav dobro nikoli pa ne enako. Eno leto je deževno, drugo pa je suho. Eno leto je huda zima in veliko snega, druga zima pa je suha in skoro brez snega. Eno leto je pomlad topla in traja že od konca februarja, do im se drugo leto prične šele aprila.

Da bi kmet dosegel na svojem posestvu čim boljše uspehe, mora vse svoje znanje, izkustva in sile porabiti v svojem gospodarstvu, da bo imel od njega čim več koristi. Da to doseže, mora predvsem dobro poznati svoje zemlje.

Zemlja je zibelka človeškega, živalskega in rastlinskega življenja in istočasno tudi njegov grob. Vsako telo, brez razlike na snov, iz katere je zgrajeno, izhaja iz zemlje. Potem, ko je svoj namen doseglo, se vrača, prej ali slej zopet v zemljo.

V zemlji se ta snov raztvorja in razpada v takšno snov, katera potem zopet služi kot sredstvo za zgraditev novih pokolenj.

Seme bilke pade v zemljo. Tu požene svoje klice in korenice, katere črpajo hrano iz zemlje. Iz klice se sčasoma razvije bilka, katera lahko ostane majhna, ali pa zraste visoko (drevo); torej je za rast bilke potrebna zemlja, ker v njej najde bilka hrane, ki ji je potrebna za uspešen razvoj.

Prejden pa preidemo na proučevanje poglavja: kako je nastala zemlja, bomo na kratko rekli: Zemlja je zmes drobnih delcev kamenja - mineralov, humusa, vode, zraka in bakterij, ali pa taka zmes, ki je nastala s počasnim razpadanjem kamenja pod vplivom atmosferskih in vremenskih vplivov, s sodelovanjem živih bitij (bakterij).

(dalje sledi).

===== Q000000 =====

O plug, o ralo, o drevo!
 Ti kmetu najzvestejši drug!
 Imen ti mnogo svet nadeva,
 moj skromni duh pak te speva:
 Omike prvi ključ si, plug.

(Anton Medved.)



Velikonočni običaji v Slovenskih goricah

elika noč! Praznik vstajenja! Težko pričakovana od de-
ce, še težje od starih ljudi. Sonce bo zopet ogrelo sta-
re kosti, deca bo imela svoj ringa raja na zeleni trati.

Vesnost ki prične s pepelnico, je priprava na Veliko
noč ki ji pravijo pri nas "Vizem", drugod pa zopet "letnice". Če pe-
sem utihne zvečer na vasi. Vsak opravi v postu velikonočno spoved,
le "težki kanoni" odlašajo do velikega četrtka. Takrat gredo k spo-
vedi oni, ki jim pri nas pravijo "konjski tatovi".

Velika noč se prične s cvetno nedeljo. K veliki maši ne-
sejo "presmece", t.j. butare iz vrbovih šib, lepo okrašene z brinjem,
pušpanom in drugim pomladnim zelenjem. Presmec nese k blagoslovu go-
spodar, če ga ta ne more, pa odrasli sin. Pa tudi otroci imajo svoj
"presmec", seveda manjšega. Blagoslovljen presmec denejo na podstreš-
je, manjše presmece pa tudi v hlev in druge prostore. Posamezne šibe
petaknejo na njive. Gospodinja, ki devlje zaseko v "tunko", naredi iz
presmečeve veje majhen križec in ga dene na dno "tunke" (posoda za
zabelo ali zaseko). Ob hudi uri denejo suhe vejice presmece na ogenj.

Za praznike je v hiši mnogo dela. Više prebelijo zno-
traj in zunaj. Nobena, še tako berna kočica tega ne opusti. Na veliki
petek peko gospodinje beli kruh za "žegen". Spečejo velik. kolač in
še toliko manjših, kolikor je otrok pri hiši in kolikor birmancev i-
mata gospodar in gospodinja. Na veliko soboto si vsaka hiša oskrbi
blagoslovljene vode, s katero se zvečer na vstajenju pokropi hiša in
gospodarsko posestvo. V "žegnu" nesejo navadno dekleta, če teh ni, pa
gospodinja. Redko pa moški. Jerbasi so lično izdelani ter pokriti z
lepo vezanimi prti. Po končanem blagoslovu zadenejo dekleta jerbasa
na glavo. Tista ki pride prva domov, se bo že to leto smežila. Povsed,
če oč jutranje glorijske dalje, pokajo topiči in možnarji.

Vstajenje je v soboto zvečer. Po vstajenju zagore po
vseh hribih kresovi, ki so napravljeni v podobi križa ali pa monštran-
ce. Že po zimi so moški nakopali smolnatih štorov za "kene", s kate-
ni kurijo kresove. Pozno v noč doni vesela pesem kresujoče mladine.
Po jutranji maši na velikonočno nedeljo jedo "žegen". Gospodar od-
moli Angelovo češčenje, nato pa razdeli "žegen", t.j. beli kruh, gnjat,
jajčka, klobase in hren. Tudi živina dobi "žegen", ki je pa črn. Lu-
pine od jajčk raztrosi gospodinja okrog hiše, da ne bodo kače lazile
okrog in pa, da ne bodo vrane jemale piščet. Kostri od "žegna" se ne
smeje obirati z zobmi, sicer bolijo zobje. Navadno jih sežgo, ali pa
zakopljejo v gorica, da krtica ne podje trsov. Na "vüzemski" pon-
deljek popoldne gredo otroci, pa tudi odrastli k sorodnikom po "pi-
sanko". Otroci obiščejo strice in tete ter botre, odrastli pa sorod-
nike. Vsak dobi hlebček belega kruha, odrastli pa jajček in kos be-
lega kruha. Čim več pisank poje kdo, tem močnejši bo to leto. "žegen"
prihrani še za "belo nedeljo". Seveda ne sme za "vizem" manjkati
nova obleka s katero se dekleta "poštima", ko gredo k "ofru".

Zanke in uganke

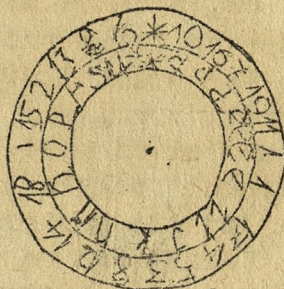
1. Dopolnilnica.

. . . tagina, . . . ica,
 . . . (. . .)grad,nec,
 . . . kodem, . . . novo, . . . domlje,
 . . . brava, . . . točnik, . . . teren,
 Krivo.. ja.

Vaj dobiš iz dopolnjenih zlogov?

2. Zakaj ima mlinar bel klöbuk?

2. Spominska plaketa.



4. Skrit pregovor.

B O M U O S T A T I
 L J E J P O L Ž N E
 E L A Č N E A K O R
 M U Z A S P A T I K

Rešitve ugank pošljite vsaj do 11. aprila uredniku. Za pravilne rešitve bo nagrada. Seveda samo za tistega, ki bo izžreban.

Rešitev ugank iz 5. številca L.R. 1. Zlogovnica: Če Vinka sonce peče, v jeseni vinca teče. 2. številnica: Ob svečanu mraz in sneg, kmalu bo zelen dol in breg. 3. Uganka. Stari oče, njegov sin, ki je tudi že oče ter njegov sin.

Pravilnih rešitev je bilo Izžreban je bil
 Za nagrado prejme žalske potrebščine.

Kakor niiva, nai bo še tako rodovitna, brez obdelovanja ne more biti plodonosna, tako tudi ne duh brez pouka in izobrazbe. - Cicero.

V S T M prijateljem, sodelavcem in čitateljem blagoslovljene velikonočne praznike in obilo duhovnega veselja želi - urednik "Lepše bodočnosti".

